

3. Громадські організації в Україні у 2011 р.: Стат. Бюллетень / Державна служба статистики України. — К., 2012. — 157 с.

4. Громадські організації в Україні у 2012 р.: Стат. Бюллетень / Державна служба статистики України. — К., 2013. — 152 с.

5. TenInnovativeNGOsInEducation [Електронний ресурс]. — Режим доступу:<http://ironline.american.edu/ten-innovative-ngos-in-education/>

УДК 336.71

Г. В. Труш,

старший викладач кафедри банківської справи,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ФОРМУВАННЯ РЕСУРСНОЇ БАЗИ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

Як відомо, високі темпи економічного зростання в Україні можливі лише за умови достатніх обсягів інвестиційних ресурсів. Головну роль у нарощенні обсягів інвестиційного потенціалу виробничого сектору економіки відіграють банки. Саме банки, є найголовнішими посередниками на грошовому ринку, які акумулюють і перерозподіляють вільні грошові кошти суб'єктів економіки. Стимулювання інвестиційної активності є одним з основних пріоритетних завдань банківської діяльності. У своїй діяльності комерційні банки повинні мати у розпорядженні певну суму грошових ресурсів. Велика кількість комерційних банків України внаслідок неефективного управління ресурсами зазнає фінансових труднощів. Такі важливі показники діяльності, як рентабельність і ліквідність, а також проблема формування і ефективного використання ресурсів, на пряму залежать від оптимальної ресурсної бази.

Стан ресурсної бази комерційних банків здебільшого визначається функціонування і всієї банківської системи. Через те, формування ресурсів банків, зокрема нарощення власного капіталу, формування залучених і позичених ресурсів є одним з основних напрямів діяльності. Формування ресурсної бази комерційних банків є одним з найважливіших завдань для забезпечення економічного зростання [1]. Банківська система має володіти сукупністю ресурсів достатніх для фінансування як поточних потреб

суб'єктів господарської діяльності, так і фінансування інвестиційної діяльності, та формування відповідних резервів для підтримки власної ліквідності. Обсяг ресурсів визначає попит на ринку і безпосередньо впливає на розмір процентних ставок як за пасивними, так за активними операціями. У той же час, впровадження у практику банків новітніх конкурентоспроможних кредитних продуктів і поліпшення обслуговування клієнтів, можливе лише за умови формування довгострокових ресурсів, шляхом залучення коштів, що становить частину грошової маси, яка перебуває поза банками. Поруч з необхідністю збільшення обсягів банківських ресурсів, перед українськими банками сьогодні гостро стоїть проблема розбіжності строків їх залучення та розміщення. Окрім цієї проблеми на ліквідність комерційних банків впливає такий фактор, як стабільність ресурсної бази. Тому особливо актуальною є проблема нарощення обсягів довгострокових ресурсів банків [2]. Кризові явища у фінансовій сфері України лише загострили проблему оптимального формування і ефективного використання ресурсів банків. У той же час, банківська система України, поступово долає наслідки фінансової кризи 2008 року і сьогодні вже можна спостерігати позитивні тенденції у зростанні власного капіталу і збільшенні обсягів депозитів.

Власний капітал українських банків продовжує збільшуватись і на 01.09.2013 р. становить 177167 млн грн [3]. Поповнення власної капітальної бази залежить від таких загальноекономічних чинників, як доходи населення та його довіра до банківської системи, прибутковість діяльності народного господарства країни. Щоб власний капітал зростав надалі необхідно обмежити можливості зростання ризикових активів, проводити виважену дивідендну політику, залучати нових акціонерів, мобілізувати кошти на умовах субординованого боргу, злиття деяких банків з метою збільшення банківського капіталу та капіталізації прибутку.

Другою складовою ресурсів банків є залучені кошти, що є найбільшою частиною ресурсів комерційного банку і їм належить основна роль у покритті потреб банку при здійсненні активних операцій. Загальний обсяг депозитів у 2009 році знизився на 8,4 %. Відплив коштів відбувся головним чином з депозитів у національній валюті, що стало наслідком зростання рівня доларизації економіки упродовж 2009 року з 30,62 % до 31,68 % [3]. Також на зниження депозитів вплинуло зниження оборотних коштів підприємств, зниження обсягів депозитів населення в національній валюті, невпевненість економічних суб'єктів щодо перспектив економічного розвитку, а також труднощі із достро-

ковим переведенням у ліквідну форму коштів із строкових рахунків у період піку кризи позначилися на строковій структурі депозитів. Проте сьогодні ми прослідковуємо певні позитивні зміни. Динаміка банківських депозитів характеризується щомісячним зростанням їх обсягів, яке забезпечується надходженням коштів на депозитні рахунки юридичних і фізичних осіб. Загальний обсяг депозитів у першому півріччі 2013 р. збільшився на 8,2 % — до 614,3 млрд грн [3].

Для якісного управління депозитними ресурсами комерційним банкам необхідно вирішити такі завдання: визначити найвигідніших клієнтів, визначити кількість клієнтів, яких необхідно залучити для підтримання заданого обсягу депозитної бази; проводити роботу щодо залучення найвигідніших потенційних клієнтів, однак продовжувати утримувати старих клієнтів; проводити гнучку цінову політику в розрізі окремих клієнтів, розробити інформаційно-аналітичну систему підтримки ухвалення рішень при формуванні депозитного портфеля.

Ще одним джерелом поповнення ресурсів комерційного банку є міжбанківське кредитування, що має, як правило, короткостроковий характер. Загальний розмір отримання комерційним банком міжбанківських ресурсів обмежується розміром власних ресурсів банку. Комерційні банки можуть позичати кошти як у інших банків, так і у Національного банку України.

Найважливішим кроком до вдосконалення ресурсної бази банків є збільшення довіри до банківської системи в цілому, як з боку населення, що забезпечить збільшення залучених коштів на довгостроковий період, так і з боку іноземних інвесторів, які відкриють доступ до запозичення дешевших іноземних ресурсів. Також важливим залишається впровадження маркетингових заходів, удосконалення процентної політики, розвиток новітніх банківських послуг. Ресурсна база відіграє визначальну роль у створенні, ефективній роботі та розвитку банків, її збільшення веде до зростання ресурсного потенціалу всієї банківської системи України.

Список літератури:

1. *Алексєєнко М. Д.* Капітал комерційного банку: питання теорії і практики. — К.: КНЕУ, 2006. — 276 с.
2. *Гринько О. К., Хохлов В. П.* Прогнозування ресурсів банківських установ // Вісник НБУ. — 2008. — № 8. — С. 30—36.
3. Офіційний сайт НБУ [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.bank.gov.ua